LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
VALSTYBINĖS MIŠKŲ TARNYBOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS
DĖL VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ PATVIRTINIMO

2020 m. sausio 13 d. Nr. 11-20-V
Kaunas

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 20, 22-23 punktais:

1. T v i r t i n u :

1.1. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Anykščių regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą;

1.2. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Ukmergės regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą;

1.3. VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Rokiškio regioninio padalinio dalies (nuo 2018 m. sausio 8 d. iki 2019 m. sausio 1 d. buvusio Rokiškio regioninio padalinio) administruojamų miškų valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą;

2. N u r o d a u :

2.1. vidinės miškotvarkos projektų santraukas skelbti Valstybinės miškų tarnybos interneto svetainėje;

2.2. patvirtintus vidinės miškotvarkos projektus registruoti Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastre.

3. VĮ Valstybinių miškų urėdijos Anykščių, Ukmergės, Rokiškio regioninio padalinio dalies (nuo 2018 m. sausio 8 d. iki 2019 m. sausio 1 d. buvusio Rokiškio regioninio padalinio) regioninių padalinių vidinės miškotvarkos projektus (originalus) saugoti Valstybinės miškų tarnybos Miškų kadastro skyriaus archyve Pramonės pr. 11A, Kaunas.

Direktorius Karolis Mickevičius

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS PATIKĖJIMO TEISE VALDOMŲ ANYKŠČIŲ REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

S A N T R A U K A

Vienas svarbiausių VĮ Valstybinių miškų urėdijos tikslų yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais. Įmonė valstybinius miškus valdo patikėjimo teise, jais disponuoja įstatymų nustatyta tvarka.

Projektavimas atliktas naudojant 2018 m. valstybinės miškų inventorizacijos duomenis, kurie apibūdina medynų taksacinius rodiklius (rūšinę sudėtį, amžių, aukštį, skalsumą, tūrį ir kt.), dirvožemio sąlygas, pomiškio ir trako kiekį, miškų sanitarinę būklę. Projekte taip pat įvertinta 2009-2018 metais (buv. Anykščių RP) ir 2010-2019 metais (buv. Utenos RP) vykdyta miško ūkinė veikla, patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai objektai bei remiantis visais surinktais duomenimis suprojektuotos ūkinės priemonės artimiausiam dešimtmečiui.

Miškų inventorizacijos darbai atlikti vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11–10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, sklypiniu metodu, naudojant aerofotografavimo medžiagą – 2016 m. spektrozonines aerofotonuotraukas ir jų pagrindu sudarytus ortofotografinius žemėlapius. Lauko darbų metu natūroje nustatyta:

- medynų taksaciniai rodikliai (rūšinė sudėtis, amžius, aukštis, skalsumas, tūris ir kt.);
- augaviečių tipai (dirvožemio sąlygos);
- pomiškis ir trakas;
- miškų sanitarinė būklė.

Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplynų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir suprojektuotos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai įrenginiai.

Svarbiausi VĮ Valstybinių miškų urėdijos regioninio padalinio ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės informavimas apie Regioninio padalinio miškus, jų būklę ir tvarkymą, miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas, racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas, ūkininkavimo saugomų teritorijų miškuose reglamentavimas pagal šių teritorijų tikslus bei uždavinius, visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas regiono ir šalies lygiu.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

Miškų išteklių inventorizavimas Regioninio padalinio teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;

Saugomų teritorijų ir gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas Regioninio padalinio teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;

Miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;

Miškotvarkos projekto, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausią dešimtmetį, parengimas.

VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomas ir naudojamas plotas Anykščių Regioninio padalinio (toliau – Regioninio padalinio) – 37,13 tūkst. ha. iš jų VĮ VMU valdomų patikėjimo teise miškų – 34,12 tūkst. ha arba 91,9 proc. nuo bendro administruojamų miškų ploto. Iš VĮ VMU Regioninio padalinio valdomų patikėjimo teise miškų ploto 11,0 ha yra nevalstybinės reikšmės plotai. Bendrame Regioninio padalinio administruojamų miškų plote yra 3006,8 ha siūlomų priskirti valstybinės reikšmės miškams plotų.

REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ RODIKLIAI

Regioninio padalinio miško žemių (36526,9 ha) plotų (proc.) pasiskirstymas savivaldybių teritorijose: Anykščių r. sav. – 55,5 proc., Molėtų r. sav. – 26,5 proc. Utenos r. sav. – 16,3 proc., Ignalinos r. sav. – 1,2 proc., Zarasų r. sav. – 0,3 proc. ir Švenčionių r. sav. – 0,2 proc. Regioninio padalinio administruojama teritorija suskirstyta į 12 girininkijų: Vyžuonos, Balčių, Utenos, Kuktiškių, Videniškių, Dubingių, Svėdasų, Troškūnų, Pavarių, Mickūnų, Kavarsko ir Mikierių. Girininkijose Regioninio padalinio administruojamų miškų plotai svyruoja nuo 3,84 tūkst. ha (Troškūnų girininkija) iki 2,02 tūkst. ha (Vyžuonų girininkija). Vidutinis girininkijos plotas yra 3,1 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 1428 kvartalus, o kvartalai – į 27497 taksacinius sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 26,0 ha, vidutinis taksacinio sklypo plotas – 1,3 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms: I grupės (gamtinių rezervatų) miškai sudaro 0,5 proc. (201,0 ha), II grupės (A. ekosistemų apsaugos ir B. rekreaciniai miškai) sudaro 10,8 proc. (4026,9 ha), III grupės (apsauginiai miškai) – 11,6 proc. (4319,5 ha) ir IV grupės (ūkiniai miškai) – 77,1 proc. (28584,1 ha) ploto.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 33593,4 ha, iš jų 31,3 proc. medynų yra kultūrinės kilmės (įveisti arba atkurti želdinant). Neapaugusių mišku plotų yra 1416,5 ha (3,9 proc. miško žemės ploto), iš jų 548,0 ha kirtavietės, 250,8 ha – miško aikštės, 412,0 ha – žemė skirta miškui įveisti ir 201,6 ha – žuvę medynai. Ne miško žemės yra 604,6 ha (1,6 proc. bendro ploto), iš jų grioviai, kanalai – 50,4 ha, trasos (platesnės nei 10 m.) – 39,6 ha, pelkės – 489,8 ha ir kt.

Bendras medynuose sukauptas tūris yra 8,33 mln. m^3. Vidutinis medynų tūris hektare – 248 m^3, brandžių medynų – 312 m^3. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose vidutiniškai kasmet priauga 7,33 m^3/ha medienos. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,74, vidutinis visų medynų amžius – 58 metai.

Tarp medynų vyrauja pušynai, kurie sudaro 36,8 proc. visų medynų ploto. Nemažą dalį medynų sudaro eglynai – 28,7 proc., beržynai – 18,1 proc., juodalksnynai – 6,0 proc. ir drebulynai – 3,2 proc. iš kietųjų lapuočių ąžuolynams tenka 2,4 proc. ir uosynams – 0,2 proc. Spygliuočiai sudaro 65,5 proc., minkštųjų lapuočių medynai sudaro 31,5 proc., likusi dalis 3,0 proc. sudaro kietieji lapuočiai.

Medynai pagal brandumo grupes III ir IV grupių miškuose pasiskirsto taip: jaunuolynai sudaro 36,5 proc., pusamžiai – 29,4 proc., bręstantys – 10,3 proc. ir brandūs – 23,8 proc. ploto, iš jų perbrendusių yra 11,9 proc. ir pasiekusių gamtinę brandą yra 4,6 proc.

Vyrauja laikinai normalaus drėgnumo augavietės (45,9 %), laikinai užmirkusios užima 31,4 %, o užmirkusios ir pelkinės augavietės užima 21,7 %, iš jų 45,2 % nusausintos pelkinės augavietės.

Į Regioninio padalinio valdomų miškų teritoriją patenka Šimonių girios biosferos poligonas, trys regioniniai parkai (Anykščių regioninis parkas, visas ir dalis Asvejos bei Labanoro regioninių

parkų), 11 valstybinių draustinių ir 2 savivaldybių draustiniai. Dauguma draustinių įsteigti 1988-02-29 nutarimu Nr. 57 LTSR ministrų tarybos. Bendras saugomų teritorijų inventorizuotas plotas yra 13949,2 ha – 37,6 % nuo viso Regioninio padalinio. inventorizuoto ploto. Padalinio teritorijoje yra biologinę įvairovę saugančios „Natura 2000“ teritorijos – trys paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST). Bendras PAST Regioninio padalinio administruojamų miškų plotas – 10518,7 ha (valstybinės reikšmės miškų plotas – 10352,5 ha) ir aštuoniolika vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST). Bendras BAST Regioninio padalinio administruojamų miškų plotas – 11932,8 ha (valstybinės reikšmės miškų plotas – 11583,1 ha).

Bendras EB svarbos gamtinių buveinių plotas Regioninio padalinio valdomuose miškuose yra 224,9 ha.

MIŠKO ŪKINĖS VEIKOS 2009–2018 METAIS ANALIZĖ

Miškotvarkos projekte pateikta 2009 m. miškotvarkos suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 2009–2018 metams, jų įvykdymo analizė ir įvertinimas. Išvados suformuluotos atlikus valstybinės reikšmės miškų rodiklių analizę, o atskirais atvejais apimant ir visus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

Miško plotų kaita. Regioninio padalinio administruojamų miškų plotas palaipsniui didėja perduodant valstybinius miškus ir žemės ūkio žemes netinkamas žemės ūkiui. Miškų plotas per vykmetį padidėjo 3917 ha. Miško žemės plotas padidėjo 4138 ha, medynų plotas padidėjo 3351 ha. Padidėjo mišku neapaugęs plotas 145 ha, sumažėjo kirtaviečių plotas 108 ha. 2009 m. sklypinės miškų inventorizacijos duomenimis šis plotas užėmė 655 ha, o 2018 m. – 547 ha. Pagal buvusius Anykščių ir Utenos regioninius padalinius miško plotų pokyčiai buvo sekantys: Anykščių regioninis padalinys, miškų plotas per vykmetį padidėjo 2133 ha, miško žemės plotas padidėjo 2264 ha, medynų plotas padidėjo 1658 ha, padidėjo mišku neapaugęs plotas 176 ha, sumažėjo kirtaviečių plotas 13 ha. 2009 m. sklypinės miškų inventorizacijos duomenimis šis plotas užėmė 336 ha, o 2018 m. – 323 ha. Utenos regioninis padalinys, miškų plotas per vykmetį padidėjo 1784 ha, miško žemės plotas padidėjo 1874 ha, medynų plotas padidėjo 1693 ha, mišku neapaugęs plotas sumažėjo 31 ha, sumažėjo ir kirtaviečių plotas 95 ha. 2009 m. sklypinės miškų inventorizacijos duomenimis šis plotas užėmė 319 ha, o 2018 m. – 224 ha.

Miškų rūšinės sudėties kaita. Plotų kaita pagal vyraujančias medžių rūšis (vyraujančių rūšių, jaunuolynų, brandžių ir perbrendusių medynų kaitą) analizuota Regioninio padalinio administruojamuose valstybinės reikšmės miškų plotuose (pagal buvusių padalinių ribas). Pokyčiai per vykmetį analizuoti sklypo lygmenyje. Sklypinės miškų inventorizacijos duomenys rodo medynų rūšinės sudėties kaitą. Vyraujančių medžių rūšių plotų kaitą visame Regioniniame padalinyje reikėtų vertinti teigiamai (nevertinant uosynų, jų sumažėjo 209,1 ha), nes spygliuočių medynų plotas padidėjo 676,1 ha (pušynų mažėjo 161,7 ha), ąžuolynų padidėjo 147,6 ha, o minkštųjų lapuočių D ir Bt plotai sumažėjo 678,3 ha, (atitinkamai 497,1 ha ir 181,2 ha), sumažėjo ir beržynų plotas 62,7 ha, juodalksnynų padidėjo 327,3 ha. Atskirai pagal buvusius Regioninius padalinius: Anykščių Regioninis padalinys, spygliuočių plotas padidėjo 267,1 ha (pušynų sumažėjo 11,5 ha, eglynų padidėjo 278,6 ha), minkštųjų lapuočių plotas sumažėjo 246,9 ha (beržynų sumažėjo71,9 ha, juodalksnynų padidėjo 212,8 ha, baltalksnynų sumažėjo 50,1 ha ir drebulynų sumažėjo 337,7 ha.). Labai teigiami pokyčiai medynų rūšinės sudėties kaitoje yra Ąžuolynų ploto padidėjimas 88,5 ha. Utenos regioniniame padalinyje spygliuočių plotas padidėjo 409,0 ha (pušynų sumažėjo 150,2 ha, eglynų padidėjo 559,2 ha), minkštųjų lapuočių plotas sumažėjo 167,4 ha (beržynų padidėjo 9,2 ha, juodalksnynų padidėjo 11,1 ha, baltalksnynų sumažėjo 131,1 ha ir drebulynų sumažėjo 159,4 ha.). Labai teigiami pokyčiai medynų rūšinės sudėties kaitoje yra Ąžuolynų ploto padidėjimas 59,1 ha.

Medynų struktūra. Esama medynų amžiaus struktūra III – IV miškų grupių medynuose nepalanki tolydiniam medienos naudojimui. Šių grupių miškuose pagal plotą jaunuolynai užima 36,5

proc. visų medynų ploto. Pusamžių medynų yra 24,6 proc., pribręstančių – 10,3 proc. ir brandžių bei perbrendusių medynų ploto – 23,8 %, perbrendusių medynų III ir IV grupių miškuose yra 1,4 proc. nuo bendro medynų ploto. Iš visų brandžių medynų 11,9 proc. yra perbrendę. Brandžių ir perbrendusių medynų per dešimtmetį padidėjo 172,0 ha, pagal buvusius Regioninius padalinius, Anykščių regioniniame padalinyje brandžių ir perbrendusių padidėjo 91,6 ha, o Utenos regioniniame padalinyje –80,4 ha, tai yra neigiamas medynų struktūros pasikeitimas.

Medynų tūrio kaita. 2018 m. miškų inventorizacijos metu nustatytas 31 m^3/ha didesnis tūris visų medynų vidutinis tūris (dabar 248 m^3/ha, o buvo 217 m^3/ha, 3.1 m^3/ha per metus), tai rodo, kad miškai tvarkomi prisilaikant tvaraus miško koncepcijos. Didėjant medynų vidutiniam tūriui, didėjo ir miškuose sukauptos medienos kiekis. Medynų tūriai viename hektare III ir IV miškų grupės miškuose padidėjo, 30 m^3. Brandžių medynų tūris yra vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių. Brandžių medynų tūriai viename hektare, abiejose miškų grupėse, vidutiniškai padidėjo 27 m^3, labiausiai brandžių medynų tūriai padidėjo D - 46 m^3, E- 37 m^3, P – 30 m^3, o sumažėjo tūriai tik U, 80 m^3. Inventorizacijos metu nustatytas visų brandžių medynų vidutinis tūris 1 ha siekia 312m^3/ha, tai yra padidėjo 26 m^3/ha, buvo 286 m^3/ha.

Miško kirtimų analizė. Miškotvarka 2009 m. Regioniniame padalinyje suprojektavo kirtimo apimtis neviršijančias metinį bendrąjį medienos prieaugį (84,7 %.) iš 1 ha iškertant po 5,3 ktm bendro arba 3.9 ktm likvidinio tūrio (pagrindiniais – 2.8 ktm.). Regioninis padalinys pagrindiniais kirtimais kirto 349,7 ha ekvivalentinio ploto ir 85,3 tūkst. m^3 medienos (plynais kirsta 281,9 ha, neplynais 109,4 ha). Pagrindiniais kirtimais iš kertamo ploto buvo projektuota iškirsti po 234,5 m^3/ha, o iškirsta po 243,9 m^3/ha ir bendra kirtimų apimtis buvo viršyta 101,3 %. Pagrindiniais neplynaisiais (atvejiniais ir atrankiniais) kirtimais projektuota iškirsti apie 19,1 % viso pagrindiniais kirtimais apimamo ploto, o iškertamo likvidinės medienos tūrio apie 11,6 % viso pagrindiniais kirtimais kertamo tūrio. Per vykmetį Regioninis padalinys šiuos kirtimus vykdė didesne apimtimi. Neplynieji pagrindiniai kirtimai pagal plotą sudarė apie 28,4 %, o pagal iškertama medieną – 19,4 %. Regioninio padalinio duomenimis, neplynaisiais pagrindiniais kirtimais miško kirtimais iškirsta 1093,8 ha medynų. Projektuota jaunuolynų ugdymo kirtimų apimtis buvo įvykdyta 99,3 %, retinimo kirtimų apimtis – 96,6 %, einamųjų kirtimų apimtis įvykdyta 98,2 %. Vykdant ugdomuosius kirtimus buvo vadovaujamasi miškotvarkos projekte nustatyta ugdomųjų kirtimų apimtimi.

Miško atkūrimas. Per 2009-2018 m. plynai iškirsta 2807,3 ha medynų. Želdinta 57,8 proc. kirtaviečių, savaime atžėlė 23,1 proc., dar neatkurtos kirtavietės sudaro 19,1 proc. ploto. Paskutinio vykmečio žėlinių įvertinimas: plynose kirtavietėse paliktose želti vyrauja atžėlimas juodalksniais 53,2 %, drebulėmis 27,7 %, spygliuočiais ir kietaisiais lapuočiais 12,8 %. Negerai, kad atželia daug drebulynų ir baltalksnynų 30,1 % (195,6 ha). Atžėlę jaunuolynai yra mišrūs, ugdymo kirtimais bus formuojami tikslinių medžių rūšių medynai. Per dešimtmetį Regioninio padalinio administruojamuose miškuose įveista 2495,9 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 84,5 proc., patenkinami – 14,5 proc., blogi – 0,8 proc., žuvusių želdinių – 0,2 proc. Želdintos rūšys vyrauja 98,5 proc. plote. Sklypų, kuriuose vyrautų atžėlusios lapuočių rūšys yra tik 0,9 proc. (21,5 ha). Po laja likusių želdinių ir polajinių želdinių yra 0,5 proc. (11,6 ha). Miškų inventorizacijos metu 2009 m. nustatyta, kad gerų želdinių buvo 63,8 proc., patenkinamų – 34,8 proc. ir 1 proc. blogų želdinių, žuvusių 0,4 proc. Želdinimo darbų kokybė, palyginus su ankstesniu dešimtmečiu yra geresnė.

Miško rekreacija. Regioninio padalinio administruojami miškai, patenka į regiono rekreacijos ir turizmo struktūros karkasą, su teritorine rekreacine sistema, kurią sudaro stovyklaviečių, apžvalgos aikštelių ir trumpalaikių poilsio vietų, pažintinių, mokomųjų, rekreacinių pėsčiųjų ir dviratininkų takų bei trasų visuma. Gerinant poilsiavimo sąlygas miškuose Regioninio padalinio pastangomis įrengta per 90 įvairios paskirties rekreacijos objektų (8 stovyklavietės, 25 (1) poilsiaviečių, 44 (13) atokvėpio vietos, 6 pažintiniai pėsčiųjų takai 3 apžvalgos vietos ir 2 pažintiniai kompleksai ir kiti rekreacijos objektai 2 vnt. Skaičiai skliausteliuose yra naikintini objektai. Objektai visuomenės intensyviai

naudojami, todėl dalis susidėvėję, reikalingi priežiūros ir remonto darbai. Geriausiai rekreacinė infrastruktūra išvystyta Svėdasų, Mikierių ir Dubingių girininkijose.

Priešgaisrinė apsauga. Regioninio padalinio teritorijoje, visų miškų pirmos degamumo klasės yra 20,9 proc., antros – 23,4 proc., trečios – 55,7 proc., vidutinė degamumo klasė yra 2,3. Regioninio padalinio valdomuose miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 42,1 proc. pirmos degamumo klasės miškų, antros – 24,6 proc. ir trečios – 33,3 proc. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose vidutinė degamumo klasė yra 1,9. Aukščiausias degamumas yra Svėdasų girininkijos 1,5 klasė ir Vyžuonų – 1,6 klasė ir Mikierių – 1,7 klasė. Mažiausia degamumo klasė yra Troškūnų girininkijoje – 2,2. Padalinio teritorijoje per dešimtmetį įvyko 61 gaisras, kurių metu išdegė 17,78 ha miško. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose įvyko 23 gaisrai, kurių metu išdegė 3,26 ha miško.

Miškų sanitarinė būklė. Sanitarinė būklė Regioniniame padalinyje gana gera, laiku likvidavus vėjavartas bei pradėjusius džiūti eglynus 2018 m. įvairių faktorių pažeistų medynų židinių neliko. Dėl gaisrų padarytų pažeidimų medynų nežuvo. Inventorizuota 124,14 tūkst. m^3 sausuolių ir virtelių (1,5 proc. nuo viso medynų tūrio). Natūralus metinis tūrio atkritimas padalinyje sudaro 11,8 tūkst. m^3. Padalinio administruojamoje teritorijoje ligų ar kenkėjų pakenktų didelių miško plotų 2018 metais nebuvo.

Medžioklėtvarka. Medžioklės ūkio rodikliai vertintini prieštaringai, ypač per ilgesnį laikotarpį. Didelis elninių tankumo didėjimas nuo 1970 metų padarė didelę žalą eglynams bei antrajam eglių ardui. Elninių žvėrių gausa 2018 m. beveik 5,9 kartus viršija leistiną teritorijos talpą. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose elninių žvėrių pažeistų medynų nustatyta 1357,3 ha (4,0 proc. viso medynų ploto). Dauguma pažeidimų, tai ankstesnių metų pažeidimai.

Miškų sertifikavimas. Regioninio padalinio administruojami miškai sertifikuoti 2004 m. Miškų sertifikavimas atliekamas kas penki metai, resertifikavimą ir kasmetinius auditus atliko UAB „NEPCon LT“. FSC resertifikavimas atliktas bendras abiejų buvusių Regioninių padalinių (Anykščių ir Utenos). Ataskaita patvirtinta 2019 m. kovo 7 d. Resertifikavimo auditas vyko 2019 m sausio 28-29 d. Sekantis auditas vyks 2020 m. vasario mėn. Sertifikatas galioja iki 2024 m. kovo 17 d. Miškų sertifikavimas tai garantas, kad ūkininkaujama pagal tarptautinius reikalavimus – išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus ir darnaus miškų ūkio principais, subalansuojant ekonomines, ekologines ir socialines miškų funkcijas.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS ARTIMIAUSIAM DEŠIMTMEČIUI

Miško kirtimų apimtys apskaičiuotos ir kirtimai išdėstyti vadovaujantis teisės aktais ir 2018 m. miškų inventorizacijos duomenimis. Apskaičiuota miško kirtimų apimtis aprobuota 2019-10-01 d. Miškotvarkos mokslinėje-techninėje taryboje. Pagrindinių miško kirtimų apimtis apskaičiuota vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, o kirtimai išdėstyti teritorijoje vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis. Metinis naudojimas apskaičiuotas 2018 m. miškų inventorizacijos duomenų pagrindu. Pagrindinių kirtimų projektas parengtas pirmajam penkmečiui, po to, aktualizavus duomenų bazę, kirtimai bus suprojektuoti kitam penkmečiui. Ugdymo kirtimų būtinumas nustatytas miško sklypams pagal miškininkystės reikalavimus. Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal medynuose natūraliai iškrentančios medyno tūrio dalies procentą ir koreguojant kirtimo normą pagal miškotvarkos metu nustatytą sausuolių ir virtuolių kiekį

Metinis medienos naudojimas sudaro 139,7 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniam naudojimui tenka 68,4 proc., ugdymo kirtimams – 17,7 proc., sanitariniams kirtimams – 9,4 proc., kitiems kirtimams – 4,5 proc. bendro naudojimo.

Vadovaujantis VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2019-09-27 įsakymu Nr. ĮS-243 ir vykdant projektavimą pirmam penkmečiui, nevykdyti pagrindinių miško kirtimų miško sklypuose, jei jie patenka į Buveinių apsaugai svarbias teritorijas (BAST) ar vietoves, atitinkančias gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus ir įrašyti į sąrašą, skirtą pateikti Europos Komisijai ir jei jose inventorizuotos Europos Bendrijos (EB) svarbos natūralios miškų buveinės.

Neplyni kirtimai III miškų grupės miškuose pagal plotą sudarys 29,9 proc., IV miškų grupės miškuose – 30,1 proc. Plynais kirtimais 2020–2024 m. planuojama iškirsti 1601,2 ha, iš jų 89,7 proc. ploto IV grupės ūkiniuose miškuose.

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto kasmet bus iškertama po 5,4 m^3 bendro arba 4,2 m^3 likvidinio tūrio (iš jo pagrindiniais kirtimais 2,9 m^3/ha). Pagal miškų grupes likvidinio tūrio iškertama: II grupės miškuose– 1,0 m^3/ha, III grupės miškuose– 5,1 m^3/ha ir IV grupės miškuose – 4,5 m^3/ha.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis							
	Plotas, ha	tūris tūkst. m^3		likvidinio tūrio % nuo bendro tūrio	likvidinis tūris tūkst.m^3 pagal miškų grupes			
		bendras	likvidinis		I	II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	386*	119,5**	95,6 103,7***	80	-	-	14,7	80,9
Ugdomieji kirtimai	892	39,2	24,7	63	-	0,2	2,3	22,2
Sanitariniai kirtimai	-	16,4	13,1	80	-	2,5	2,0	8,6
Kiti kirtimai	-	7,8	6,3	80	-	1,1	0,9	4,3
Iš viso	**1278**	**182,9**	**139,7**	**76,4**	**-**	**3,8**	**19,9**	**116,0**

*ekvivalentinis plotas
**bendras tūris be 3 procentų paliktų bioįvairovei
***Leistinas iškirsti iš ekvivalentinio ploto likvidinis tūris.

Bendras einamasis medynų tūrio prieaugis – 7,33 m^3/ha. Per pirmąjį penkmetį II miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 19,5 proc., III miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 103,4 proc. ir IV miškų grupės miškuose – 77,9 proc. bendro prieaugio. Bendras prieaugio naudojimas sudarys 73,7 proc. Tokia medienos ruošos apimtis atitinka darnaus miškų ūkio principus, kai iškertamos medienos kiekis neviršija jos prieaugio. Likusi prieaugio dalis bus kaupiami ateities kartoms. Miško naudojimo procentas nuo bendro tūrio – 2,2 proc. viso medienos tūrio. Kasmet miško kirtimais bus apimama 3,8 proc. visų medynų ploto.

Potencialiai naudotinų miško kirtimo atliekų kiekio įvertinimas. Kirtimo atliekos sudarys apie 26,8 proc. (37508 m^3) suprojektuoto kirsti pagrindiniais ir ugdymo kirtimais tūrio. Metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai atskirais kirtimais pagal iškertamą tūrį: jaunuolynų ugdymo kirtimais sudarys 13,2 proc. (4969 m^3), retinimo – einamaisiais kirtimais – 15,8 proc. (5913 m^3) ir pagrindiniais kirtimais –71,0 proc. (26626m^3). Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 38,2 proc., sausuoliai ir malkos energetiniai medienai– 42,1proc., smulkūs medeliai – 13,2 proc. ir stiebų viršūnės – 6,4 proc.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 1410,1 ha inventorizuotų neapaugusiu mišku plotų ir 1601,2 ha medynų suprojektuotų kirsti plynai 2020–2024 metais, ir medynų ir krūmynų

pertvarkymas iš viso 3025,2 ha. Prognozuojama želdinti apie 67 proc., paliekama želti – 33 proc. ploto, taip pat bus taikomas ir mišrusis atkūrimo būdas. Metinė miško atkūrimo apimtis pirmajam penkmečiui – 459 ha. Visus iškirstus medynus projektuojama atkurti per 3 metus. Priklausomai nuo naujos miško įveisimui tinkamos valstybinės žemės įsigijimo galimybės, siekiant didinti Lietuvos miškingumą, kasmet planuojama įveisti apie 40 ha miško.

Kiti darbai. Numatytas kasmetinis prižiūrimų miškų ribinių linijų su kitais naudotojais atnaujinimas iki 1,5 m. pločio: dalį kvartalinių, aplinkinių linijų reikia naujai išvalyti, jų kasmet planuojama atnaujinti apie 150 km. Padalinio miškuose per dešimtmetį planuojama statyti naujų kelių apie 39,3 km. ir rekonstruoti 129,2 km. senų kelių ir kelių remonto darbų 39,1 km. Prie kelių ir kvartalinių yra numatyta įrengti apie 364 naujus medienos sandėlius. Numatoma ir Regioninio padalinio miško medelyno plėtra, plečiant medelyno produkuojamą plotą 12,0 ha.

Miško apsauga. Suprojektuota sanitarinių kirtimų apimtis – 13,1 tūkst. m^3 likvidinės medienos per metus. Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio tvarkymo planas visai miškų teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis: aukšto degumo (20,9 proc. miškų), vidutinio degumo (23,4 proc.) ir žemo degumo (55,7 proc.). Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (apie 440 km per metus), parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Regioninio padalinio miškai yra priskirti elnių veisimo zonai. Apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius – 1552 sąlyginiai elniai (1087 elniai, 52 briedžiai ir 1242 stirnų). Leistina šernų banda – 1695 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis (280,4 t.), rekomenduojamas pašarinių laukelių plotas yra apie 127 ha. Numatytos biotechninės ir želdinių apsaugos priemonės nuo žvėrių pažeidimų.

Miškų sausinimas. Miškų sausinimas ateinančiame vykmetyje pagal techninius projektus nenumatomas. Pagal laikiną Lietuvos miškų sertifikavimo standarto 2014 m. punktą 6.3.5 „miškų plotai nepaveikti esamų sausinimo sistemų neturi būti sausinami, išskyrus atvejus kai tiesiami nauji keliai“, 6.3.6 punktas numato „Jei želdinimui ruošiant dirvą įrengiamos vagos (tik L ir U hidrotopų augavietėse), jų gylis turi būti ne didesnis nei 70 cm.) Nenusausintos žemės sudaro apie 4628,8 ha, tačiau sausinti tikslinga tik IV miškų grupėje atskirus užmirkusius bei pelkinius medynus (1527,1 ha) taikant vietinės melioracijos būdus. Numatoma sausinamojo tinklo priežiūra 28-30 km. per metus, griovio trasų prakirtimas prie esamų griovių 3,0 km per metus ir griovių valymas apie 4,0 km. per metus.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. Regioninio padalinio administruojamų miškų teritorijoje rekreacinės paskirties miškai užima 1238,3 ha plotą, tai yra 3,3 proc. viso ploto. Rekreaciniams miškams priskirti miško parkai, rekreaciniai miško sklypai, saugomų teritorijų rekreacinių zonų miškai, miestų miškai. Regioninio padalinio miškams parengta vidinės miškotvarkos projekto rekreacinė dalis. Įrengta 90 rekreacijos objektai (poilsiavietės, atokvėpio vietos, takai, regykla, ir pažintiniai kompleksai, 14 objektų dėl susidėvėjimo bus naikinami), Šiame miškotvarkos projekte suprojektuota 4 nauji rekreacijos objektai (1 dviračių takas, 2 pėsčiųjų pažintiniai takai, 1 stovyklavietė), 4 objektai numatyti rekonstruoti. Rekreacinei miškų vertei padidinti suprojektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai (416,4 ha plote ir iškertant 6921 m^3 medienos).

Vidinės miškotvarkos projekto gamtosauginėje dalyje apibūdintos visos saugomos teritorijos, Natura 2000 tinklo teritorijos, Lietuvos Respublikos saugomos gyvūnų, augalų ir grybų rūšys, paukščių lizdavietės, kertinės miško buveinės, biosferos poligonų paukščių veisimosi vietos ir jų apsaugos zonos, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pelkiniai miškai, natūralios miško pelkės,

laukymės, miško sklypai su pavieniais senmedžiais. Suprojektuotas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti ir gausinti.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiatikslį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Miškotvarkos poskyrio vadovas Artūras Gustainis
2019 m. gruodžio 05 d.